

61.355.72
(075.8)
0-64

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

*Під редакцією
професора
Бадюка М.І.*

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК

61: 355,72(075)

ББК 128я7

0-64

Авторський колектив: доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, полковник медичної служби Бадюк М.І.; кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби запасу Солярик В.В., кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби у відставці Токарчук В.П.

Рецензенти:

завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України" доктор медичних наук, професор А.А. Гудима;

професор кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика доктор медичних наук, професор Б.П. Криштопа;

професор кафедри національної безпеки Національної академії Служби безпеки України доктор медичних наук, професор В.О. Волошин.

Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. Освіти України III–IV рівнів акредитації / Під редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2015. – 492 с.: іл.

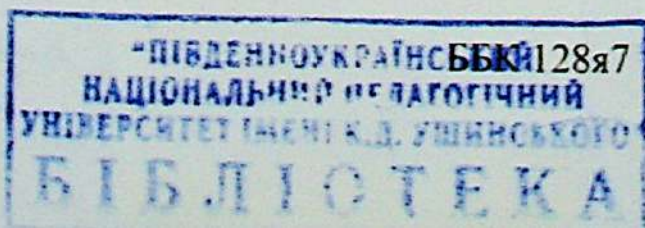
543214

ISBN 966-8126-630-7

У підручнику висвітлюються основні питання організації медичного забезпечення Збройних Сил України з врахуванням сучасних досягнень військової та військово-медичної науки. Окремі глави присвячені організації лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у військах. Більш детально розглянуті питання організації розшуку, надання першої медичної допомоги та евакуації поранених і хворих з поля бою; організації роботи медичної роти механізованої (танкової) бригади. Вперше подано основи організації медичного забезпечення українського миротворчого контингенту.

Підручник відповідає Навчальній програмі, що затверджена Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством освіти та науки України та Міністерством оборони України і призначений для студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації.

ISBN 966-8126-630-7

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	9
Глава 1. Виникнення, становлення та розвиток військової медицини	11
1.1. Виникнення і розвиток військової медицини	11
1.2. Виникнення і розвиток військової медицини в Російській імперії та Радянському Союзі	15
1.3. Становлення та розвиток військової медицини в Україні	41
Глава 2. Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України у воєнний час	54
2.1. Загальні поняття про військову медицину	54
2.2. Організація медичного забезпечення військ як наукова дисципліна, її формування, розвиток, зміст. Методи дослідження. Розвиток організаційних форм медичного забезпечення військ	56
2.3. Основні завдання медичної служби ЗС України у воєнний час, їх зміст і значення. Умови діяльності медичної служби та їх вплив на організацію медичного забезпечення військ	64
2.4. Організаційна структура медичної служби ЗС України. Поняття про підрозділи, частини і заклади медичної служби. Категорії особового складу медичної служби	77
2.5. Роль і місце медичної служби в загальнодержавній системі надання медичної допомоги у воєнний час	83
Глава 3. Сучасні види зброї та їх вплив на величину і структуру санітарних втрат	88
3.1. Поняття про загальні втрати особового складу військ. Визначення і класифікація санітарних втрат, їх характеристика	88
3.2. Величина санітарних втрат, фактори, які впливають на їх розміри. Сучасна структура санітарних втрат, її залежність від зброї, яку використовує противник	93
3.3. Коротка характеристика сучасної зброї	100
3.4. Вплив величини і структури санітарних втрат на організацію медичного забезпечення військ	120
Глава 4. Організація лікувально-евакуаційного забезпечення військ	128
4.1. Поняття і зміст лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Головні етапи розвитку системи лікувально-евакуаційного забезпечення	128

4.2. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи	135
4.3. Поняття про етап медичної евакуації, завдання, які він виконує, вимоги та принципова схема його розгортання	141
4.4. Види та обсяг медичної допомоги	146
4.5. Медичне сортування. Визначення поняття, коротка характеристика, його завдання. Організація та принципи медичного сортування поранених і хворих	156
4.6. Медична евакуація, поняття, мета та порядок її проведення. Санітарно-транспортні засоби, які використовуються для евакуації поранених і хворих	160
4.7. Особливості організації і проведення лікувально-евакуаційного забезпечення при ліквідації наслідків застосування противником засобів масового ураження. Коротка характеристика сил та засобів медичної служби для проведення лікувально-евакуаційних заходів у військах	166
Глава 5. Основи організації санітарно-епідемічного забезпечення військ	171
5.1. Поняття, значення та місце санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, які проводяться у військах на воєнний час	171
5.2. Санітарно-гігієнічні заходи у військах	173
5.2.1. Медичний контроль за станом здоров'я особового складу військ, розробка та проведення заходів, спрямованих на підвищення специфічної резистентності особового складу до інфекційних захворювань	173
5.2.2. Санітарний нагляд за розміщенням військ, харчуванням, водопостачанням, лазнево-пральним обслуговуванням військ, умовами військової праці та за похованням померлих і загиблих .	175
5.2.2.1. Санітарний нагляд за розміщенням військ	175
5.2.2.2. Санітарний нагляд за харчуванням військовослужбовців.	176
5.2.2.3. Санітарний нагляд за водопостачанням	177
5.2.2.4. Санітарний нагляд за лазнево-пральним обслуговуванням особового складу	178
5.2.2.5. Санітарний нагляд за умовами військової праці	178
5.2.2.6. Санітарний нагляд за похованням померлих та загиблих військовослужбовців	179

5.2.3. Участь у розвідці джерел водопостачання, експертиза води та продовольства.....	180
5.2.4. Пропаганда гігієнічних знань та здорового способу життя серед особового складу військ.....	181
5.3. Характеристика санітарно-гігієнічного стану військової частини та району її розміщення.....	182
5.4. Зміст протиепідемічних заходів у військах.....	183
5.5. Характеристика санітарно-епідемічного стану військової частини, району її дій і розміщення.....	185
5.6. Організація обсервації і карантину у військовій частині.....	188
5.7. Коротка характеристика сил і засобів медичної служби, які використовуються для проведення санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у військах.....	190
5.8. Медична розвідка.....	194
5.8.1. Визначення поняття, завдання і види медичної розвідки.....	194
5.8.2. Види медичної розвідки.....	198
5.8.3. Вимоги до медичної розвідки.....	201
5.8.4. Організація медичної розвідки.....	203
5.8.5. Організація та зміст медичної розвідки у підрозділах та частинах медичної служби Збройних Сил України.....	206
Глава 6. Основи організації забезпечення медичним майном і технікою.....	209
6.1. Зміст, завдання і принципи медичного постачання Збройних Сил України. Постачальні органи, заклади та підрозділи медичного постачання.....	209
6.2. Медичне майно, його класифікація та характеристика за призначенням. Поняття комплекту медичного майна.....	212
6.3. Медико-тактична характеристика комплектів для надання першої медичної допомоги, долікарської (фельдшерської), першої лікарської та кваліфікованої медичної допомоги.....	219
6.4. Заходи по забезпеченню медичним майном військових частин при формуванні та в різні періоди бойових дій.....	252
Глава 7. Основи управління медичною службою.....	259
7.1. Визначення поняття та основні принципи управління медичною службою, його зміст. Вимоги, які пред'являються до управління медичною службою. Підпорядкованість начальників медичної служби.....	259

7.2. Методи і послідовність роботи начальника медичної служби бригади з прийняття рішення на організацію медичного забезпечення. План медичного забезпечення бригади в бою, порядок його оформлення. Постановка завдань підлеглим і проведення контролю їх виконання	271
7.3. Управління медичною службою в ході бойових дій. Форми маневру силами та засобами медичної служби. Порядок підтримання зв'язку з підлеглими, штабом і старшими медичними начальниками	301
Глава 8. Медична служба механізованої (танкової) бригади	305
8.1. Завдання та організація медичної служби механізованої (танкової) бригади	305
8.2. Обов'язки та оснащення стрільця-санітара взводу та санітарного інструктора роти	308
8.3. Завдання, особовий склад та оснащення медичного пункту батальйону. Обов'язки фельдшера батальйону – начальника медичного пункту батальйону	309
8.4. Організація роботи медичного пункту батальйону в оборонному та наступальному бою.....	313
8.5. Завдання, організаційно-штатна структура і оснащення медичної роти бригади. Вид і обсяг медичної допомоги. Організація розгортання медичної роти в бою. Призначення, особовий склад та оснащення її функціональних підрозділів. Організація роботи медичної роти з прийому, медичного сортування, надання першої медичної допомоги пораненим і хворим та підготовки їх до подальшої медичної евакуації	317
Глава 9. Організація медичного забезпечення механізованої (танкової) бригади в обороні	344
9.1. Умови діяльності медичної служби в обороні. Можлива величина та структура санітарних втрат бригади в обороні	344
9.2. Заходи медичної служби бригади в період підготовки до оборони, при веденні оборони, при веденні бою в оточенні, виході з оточення.....	345
9.3. Управління медичною службою бригади в обороні.....	352
Глава 10. Організація медичного забезпечення механізованої (танкової) бригади в наступі.....	354
10.1. Умови діяльності медичної служби бригади в наступі.....	354
10.2. Заходи медичної служби в період підготовки до наступу	354

10.3. Організація медичного забезпечення бригади в наступі при висуванні із глибини	356
10.4. Особливості організації медичного забезпечення бригади в наступі з положення безпосереднього зіткнення з противником	358
10.5. Організація медичного забезпечення бригади в ході наступу, при переслідуванні противника	359
10.6. Управління медичною службою бригади в наступі	360
Глава 11. Організація медичного забезпечення маршу, зустрічного бою та перевезення військ	362
11.1. Умови діяльності медичної служби полку на марші.....	364
11.2. Медична розвідка маршрутів, районів привалів та відпочинку. Організація та проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів на маршрутах висування, в районах привалів та відпочинку	365
11.3. Організація лікувально-евакуаційних заходів при підготовці до маршу та на марші.....	367
11.4. Організація медичного забезпечення бригади в зустрічному бою	370
11.5. Організація медичного забезпечення при перевезеннях військ залізницею	372
Глава 12. Медична служба оперативних об'єднань.....	381
12.1. Завдання і організація медичної служби армійського корпусу.....	381
12.2. Завдання, організаційна структура та призначення частин і закладів медичної бригади армійського корпусу	383
12.3. Завдання, організаційна структура, принципова схема розгортання функціональних підрозділів військово-польового пересувного госпіталю в бойових умовах.....	394
12.4. Особливості роботи військового польового пересувного госпіталю при масовому надходженні уражених отруйними речовинами та бактеріальними засобами	422
12.5. Порядок використання військового польового пересувного госпіталю при веденні бойових дій	426
12.6. Завдання і організаційна структура медичної служби оперативного командування.....	428
12.7. Поняття про госпітальну базу, її завдання та склад. Коротка характеристика пересувної та територіальної госпітальних баз.....	431

12.8. Коротка характеристика частин і закладів медичної служби спеціального призначення	443
Глава 13. Основи організації медичного забезпечення українського миротворчого контингенту	445
13.1. Загальні вимоги до медичного забезпечення частин та підрозділів, залучених до проведення міжнародних миротворчих операцій	446
13.2. Особливості здійснення медичного забезпечення частин та підрозділів українського миротворчого контингенту	462
<i>Ситуаційні завдання</i>	<i>470</i>
<i>Варіанти рішення ситуаційних завдань</i>	<i>478</i>
Список літератури	485
<i>Умовні позначки медичної служби</i>	<i>487</i>
<i>Перелік скорочень</i>	<i>448</i>